

Aprendre en català,
un objectiu educatiu i social irrenunciable.

Una legitimació universalment vàlida

Isidor Marí

Un aclariment primordial

- No defensem cap particularisme, exclusivitat o privilegi en el nostre model lingüístic educatiu.
- Al contrari, propugnem l'aplicació, el manteniment i el perfeccionament d'uns principis universalment vàlids:
 - No sols per a totes les terres de llengua catalana
 - Sinó per a totes les comunitats lingüístiques del món (Declaració Universal de Drets Lingüístics, Barcelona 1996)

Condicions de la sostenibilitat lingüística universal

- L'ús de la llengua pròpia de cada comunitat com a llengua vehicular habitual en el sistema educatiu públic respon pertot a uns mateixos principis:
 - Assegurar la transmissió de la llengua als nous ciutadans, a fi de garantir la continuïtat (evitar l'extinció) de la comunitat lingüística.
 - Assegurar la intercomprensió i la igualtat d'oportunitats entre els ciutadans (evitar la segregació).
 - Afavorir la convivència intercultural en una societat cada vegada més diversa.
 - En cap cas això es pot considerar una "imposició", ni exclou l'ús ponderat d'altres llengües vehiculars.
- L'objectiu de competència plurilingüe (1 + 2) i intercultural (Marc Comú Europeu) no qüestiona, sinó que complementa aquest principi bàsic.

La responsabilitat no és exclusiva del sistema educatiu

- Tota la societat ha de participar en la construcció d'un multilingüisme equitatiu i sostenible, vàlid per a tota la humanitat.
- Cal avançar paral·lelament en l'ús normal del català
 - en el multilingüisme de les empreses
 - en l'oferta d'activitats culturals, esportives i de temps lliure
 - en les relacions socials
- Una societat intercultural respectuosa amb el lloc central del català és responsabilitat de tots

NO a la instrumentalització partidista i judicial del sistema educatiu

- No podem admetre que l'escola
 - que és per naturalesa el lloc de construcció de la convivència en la diversitat
 - es vulgui convertir irresponsablement en un focus de confrontació
- No hi ha res pitjor que la polarització d'aquest debat com a pugna simbòlica entorn de la supremacia d'uns poders sobre uns altres.
- Cal atendre sobretot les veus sensates i fonamentades dels experts en educació i relacions interculturals.

Algunes obvietats... massa sovint obviades

- El sistema educatiu públic ha d'assegurar els objectius pedagògics i socials d'interès general.
 - Competència equivalent en les dues llengües oficials + tercera llengua **i competència intercultural (superació dels prejudicis interculturals)**:
"La capacitat de relacionar-se amb la diversitat cultural i gestionar els comportaments d'acord amb una visió conscient i positiva de la diversitat".
- És la (no) consecució d'aquests objectius el que ha de merèixer la màxima atenció: en cada centre, en cada territori i en el debat públic.
- En cap cas es poden subordinar aquests objectius a les preferències particulars (canalitzables per via de l'ensenyament privat).

Adaptabilitat a cada entorn educatiu concret

- Ni les fórmules estereotipades (percentatges fixos) ni les solucions “a la carta” són viables.
- Cada centre ha de disposar de recursos suficients per a dissenyar el projecte lingüístic que permeti aconseguir millor els objectius en el seu propi entorn: reequilibri lingüístic (Allard & Landry).
- Els marcs legislatius i regulatius han de facilitar i comprovar aquesta capacitat d'adaptació.

Dificultats reals i opcions de millora

- No es comprova ni es garanteix prou la competència en llengua catalana (però sí en castellà --francès o italià)
 - Ni tan sols en els llocs on és oficial i el marc legal fixa com a objectiu la doble competència.
 - La taxa d'immigració reclama un esforç addicional.
 - Es detecten actituds adverses al català o a la diversitat.
 - Cal combatre el fracàs escolar.
- El model és millorable:
 - pensem-hi globalment
 - sense instrumentalització política
 - facilitem als centres els mitjans per a millorar.

La introducció d'una altra llengua vehicular: una oportunitat

- L'aprenentatge integrat de contingut i llengua (AICLE / CLIL) permet recuperar la consciència general que TOTS els docents ensenyen llengua –sigui la llengua que sigui.
- Les activitats de tot el centre –docents o no– han de ser plenament coherents amb el projecte lingüístic i intercultural: contribuir a generar contextos per a l'ús real i significatiu de les llengües apreses i les relacions interculturals positives.

En conclusió

- El model de conjunció lingüística, amb la llengua pròpia --el català en aquest cas— com a *llengua vehicular normalment emprada* (LEC) és el que assegura més bons resultats educatius i socials, i per tant, absolutament irrenunciable.
- Aquest és el model lingüístic educatiu més legitimat i vàlid universalment, plenament coherent amb els objectius europeus de competència plurilingüe intercultural.
- És inadmissible la politització partidista del debat pedagògic, que ignora els resultats educatius (doble competència, plurilingüisme) i socials (cohesió intercultural) i només pensa en incrementar l'ús vehicular del castellà.
- Això no exclou que el model sigui millorable, en part amb la introducció equilibrada de l'aprenentatge integrat dels continguts en diverses llengües vehiculars.
- Tota la societat es responsable d'avançar cap a una diversitat justa i sostenible.